

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 września 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi:

1. zasądził solidarnie od pozwanych A. G. (1), J. M. i G. G. (1) na rzecz powódki A. G. (2) kwotę 11.820,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,
2. zasądził solidarnie od pozwanych A. G. (1), J. M. i G. G. (1) na rzecz powódki K. G. kwotę 11.820,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,
3. zasądził solidarnie od pozwanych A. G. (1), J. M. i G. G. (1) na rzecz powoda M. G. (1) kwotę 11.820,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,
4. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,
5. zasądził solidarnie od pozwanych A. G. (1), J. M. i G. G. (1) na rzecz powodów K. G., A. G. (2) i M. G. (1) kwotę 1042,66 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu,
6. nakazał zwrócić na rzecz powódki A. G. (2) ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla łodzi-W. w Ł. kwotę 1103,57 zł tytułem nadpłaconych kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że w pozwie z dnia 21 grudnia 2012 r. powodowie A. G. (2), K. G. oraz M. G. (1) wnieśli o zasądzenie solidarnie od pozwanych A. G. (1), J. M. oraz G. G. (1) na rzecz każdego z powodów po 22.570 zł tytułem zachowku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego. Pozwani zgłosili zarzut potrącenia wierzytelności z tytułu zachowku z wierzytelnościami z tytułu pokrytych długów spadkowych po G. i L. G..

Pozwani wnieśli na wypadek uwzględnienia powództwa, o rozłożenie należności na 4 kwartalne raty płatne począwszy po upływie 1 miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych.

Spadek po L. G., córce W. i F., zmarłej w dniu 24 marca 2010 r. na podstawie ustawy nabyli: mąż G. G. (3) w 1/3 części, syn J. G. w 1/3 części oraz wnukowie A. G. (2), K. G. oraz M. G. (1) po 1/9 części każde z nich. Spadek po G. G. (3), synu K. i F., zmarłym w dniu 15 lipca 2011 r., na podstawie ustawy nabyli: syn J. G. w 1/2 części oraz wnukowie A. G. (2), K. G. oraz M. G. (1) po 1/6 części każde z nich.

W dziale II księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi dla nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) jako właściciele wpisani są A. G. (1) (w 4/6 części), G. G. (1) (w 1/6 części) i J. M. (w 1/6 części).

Powodowie wezwali pozwanych do zapłaty na ich rzecz kwot po 22.570 zł tytułem zachowku po L. G. i G. G. (3) pismem z dnia 19 listopada 2012 r. Przedmiotowe wezwanie zostało wysłane listem poleconym na adres A. G. (1) w dniu 19 listopada 2012r.

W dniu 4 września 2004 r. przed notariuszem A. S. została zawarta umowa darowizny, na mocy której L. G. w imieniu własnym oraz męża G. G. (3) cały udział wynoszący połowę nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) darowała synowi J. i synowej A. małżonkom G., zaś J. i A. małżonkowie G. oświadczyli, że darowiznę tą przyjmują oraz, że darowizna

ta jest między nimi pierwsza, a jej wartość łączna wynosi kwotę 60.000 zł, w tym wartość połowy przedmiotowego budynku mieszkalnego wynosi 44.000 zł.

Z tytułu remontu nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) pozwani ponieśli koszty w wysokości 82.582,88 zł.

G. G. (3) posiadał indywidualnie kontynuowane grupowe ubezpieczenie rodzinne na życie w (...) S.A. na kwotę 2.500 zł. W dniu 18 lipca 2011 r. w (...) S.A. A. G. (1) zgłosiła śmierć G. G. (3).

Z tytułu wywozu śmieci i gruzu z nieruchomości przy ul.(...) pozwani ponieśli koszty w łącznej wysokości 1.370 zł.

Łączny koszt pogrzebu L. G. stanowił kwotę 9.360 zł.

Koszt pogrzebu J. G. wyniósł 2.110 zł. Kwota 4.000 zł z tytułu zasiłku pogrzebowego z ZUS została wpłacona na konto firmy pogrzebowej.

Koszt pogrzebu G. G. (3) stanowi kwota 5.245 zł, na którą składały się następujące kwoty: 3.480 zł (tytułem opłaty za trumnę, tabliczkę nagrobną, ułożenie osoby zmarłej w trumnie, wystrój trumny, przewóz osoby zmarłej, przewóz osoby zmarłej na trasie Ł. – B. oraz oprawa muzyczna pogrzebu), 1.165 zł (tytułem wpuszczenia do grobu, dochowania do piwnicy, dekoracji, oprawy wokalnie – muzycznej oraz opłaty za plac) oraz kwota 600 zł (tytułem demontażu i składania nagrobku).

(...) Banku (...) S.A. prowadzony był rachunek bankowy, którego dysponentami byli G. G. (3) oraz J. G.. J. G. w dniu 9 sierpnia 2011 r. spłacił zadłużenie w kwocie 1.144,05 zł.

G. G. (3) przez wiele lat chorował na nowotwór.

Przed śmiercią spadkodawców A. i J. G. mieszkali na piętrze, zaś spadkodawcy na parterze domu przy ul.(...). Piętro domu zostało wyremontowane przed śmiercią G. i L. G.. Parter był zaniedbany, gdyż przez lata nic w nim nie było robione. Po śmierci G. i L. w domu na parterze został przeprowadzony remont – wymieniono kanalizację, zrobiono łazienki na parterze i na I piętrze, wyremontowano pokój na parterze. Wymieniono drzwi wewnętrzne na parterze. Dokonano prac w ogrodzie – rozebrano starą szklarnię, zmieniono nasadzenia w ogrodzie, założono trawniki. Przed śmiercią spadkodawców, a po dokonaniu darowizny wymienione były okna oraz położona kostka brukowa na podwórku. Na zewnątrz dom był remontowany jeszcze za życia L. i G. – wykonano tarasy, położono na nic terakotę, ocieplono, otynkowano i pomalowano budynek.

Wartość rynkowa prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w Ł., przy ul. (...), według jej stanu z dnia 4 września 2004 r. oraz według cen z dnia 2 listopada 2014 r. wynosi 368.000 zł.

Na nieruchomości znajduje się budynek mieszkalny o powierzchni 139,70 m², który posiada dwie kondygnacje nadziemne i jedną podziemną, a także budynek gospodarczy o powierzchni 23 m². Wybudowany został w 1979 r. na parterze znajdują się aneks kuchenny, pokój z wyjściem na taras, korytarz, mały pokój i łazienka, zaś na piętrze kuchnia, dwa pokoje, łazienka i korytarz.

Dokonując oceny prawnej zgłoszonych roszczeń Sąd Rejonowy uznał je za częściowo zasadne. Wskazał, że zgodnie z art. 991 § 1 k.c., zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachowek). Roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jej uzupełnienia przysługuje uprawnionemu, jeżeli nie otrzymał należnego zachowku w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny bądź w postaci powołania do spadku, bądź zapisu (art. 991 § 2 k.c.). Zgodnie z art. 1000 § 1 k.c., jeżeli uprawniony nie może otrzymać od spadkobiercy należnego zachowku, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia

będącego skutkiem darowizny. W myśl § 2 art. 1000 k.c., jeżeli obdarowany jest sam uprawniony do zachowku, ponosi on odpowiedzialność względem innych uprawnionych do zachowku tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachówek. Jeżeli jest kilku obdarowanych, obdarowany wcześniej ponosi odpowiedzialność za zachowki tylko wtedy, gdy uprawniony do zachowku nie może otrzymać uzupełnienia zachowku od osoby, która otrzymała darowiznę później (art.1001 k.c.).

Spadkobiercami ustawowymi po L. G. byli mąż G. G. (3) w 1/3, syn J. G. w 1/3 oraz wnukowie A., K. i M. G. (1) po 1/9 części każde z nich. Spadkobiercami ustawowymi po G. G. (3) był syn J. G. w 1/2 części oraz wnukowie A. G. (2), K. G. oraz M. G. (1) po 1/6 części każde z nich.

Każdemu z powodów przysługuje roszczenie o zachówek w wysokości 1/2 wartości spadku tj. należny każdemu z powodów zachówek po L. G. to 1/18 wartości spadku ($1/9 \times 1/2$), zaś po G. G. (3) 1/12 wartości spadku ($1/6 \times 1/2$).

Następnie Sąd Rejonowy ustalił tzw. czystą wartość substratu zachowku, obliczając wartość wszystkich darowizn podlegających doliczeniu do spadku oraz odejmując długi (art. 994 k.c.). Wskazał, że stosownie do przepisu art. 993 k.c. przy obliczaniu zachowku nie uwzględnia się zapisów i poleceń, natomiast dolicza się do spadku darowizny uczynione przez spadkodawcę, bezpośrednio opisane w przepisach Kodeksu cywilnego.

W dacie śmierci L. G. oraz G. G. (3) nie posiadali żadnego majątku. W 2004 r. spadkodawcy darowali pozwanej A. G. (1) oraz jej mężowi J. G. (którego spadkobiercami są pozwani) udział wynoszący połowę nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...). Udział w nieruchomości stanowił jedyny składnik majątku L. i G. małżonków G., w związku z czym na podstawie art. 993 k.c. podlega doliczeniu do spadku. Wartość tego udziału, ustalona zgodnie z art. 995 k.c. wynosi 184.000 zł ($368.000 \text{ zł} \times 1/2$).

Sąd Rejonowy uznał, iż do długów spadkowych po L. G. podlegających zaliczeniu do masy spadkowej zaliczają się całe koszty jej pogrzebu w wysokości 9.360 zł.

Do długów spadkowych po G. G. (3) podlegających zaliczeniu do masy spadkowej zaliczają się koszty pogrzebu spadkodawcy w wysokości 5.245 zł, na którą to kwotę składają się 3.480 zł tytułem wynagrodzenia firmy pogrzebowej H. S. oraz 1165 zł i 600 zł tytułem wynagrodzeń i opłat na rzecz cmentarza rzymskokatolickiego p.w. św. A.. Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do zaliczenia do kosztów pogrzebu G. G. (3) kwoty 800 zł tytułem kosztów konsolacji oraz kwoty 800 zł tytułem wykucia liter granitowych, ponieważ w dokumencie dotyczącym konsolacji brak jest wskazania, iż przyjęcie to dotyczy zmarłego G. G. (3), a data dokumentu tj. 20 lipca 2011 r., jest o dwa dni późniejsza od dat na pozostałych dokumentach związanych z pogrzebem.

Sąd I instancji uznał także, że do długów spadkowych po L. i G. G. (3) nie należą koszty pochówku J. G., rzekome zadłużenie G. G. (3) na rachunku bankowym oraz koszty wywozu gruzu z nieruchomości. Art. 922 § 3 k.c. wprost wskazuje, iż do długów spadkowych należą koszty pogrzebu spadkodawcy. Żądanie uwzględnienia kosztów pogrzebu J. G. jest więc niezasadne. Koszty wywozu gruzu należą zaś do kategorii nakładów na nieruchomość, które zostały dokonane już po dacie darowizny. Za nieudowodnione Sąd uznał twierdzenie, że do długów spadkowych po G. G. (3) należało zadłużenie na rachunku bankowych. Rachunek ten pozostawał w dyspozycji nie tylko G. G. (3), ale także jego syna J., a pozwani nie przedstawili dowodów pozwalających stwierdzić, który z dysponentów rachunku zaciągnął zobowiązanie zgłoszone do rozliczenia jako dług spadkowy.

W konsekwencji Sąd Rejonowy ustalił, iż wartość udziału w nieruchomości po każdym ze spadkodawców stanowiąca podstawę obliczenia zachowku wynosi 92.000 zł. Po rozliczeniu długów spadkowych czysty substrat zachowku po L. G. wynosi 82.640 zł, zaś po G. G. (3) 86.755 zł. Każdemu z powodów należny jest więc zachówek po L. G. w wysokości 4.591,11 zł ($82.640 \text{ zł} \times 1/18$), zaś po G. G. (3) w wysokości 7.229,58 zł ($86.755 \text{ zł} \times 1/12$). Łącznie stanowi to kwotę 11.820,69 zł na każdego z powodów.

Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do rozłożenia zasądzonej należności na raty. Rozłożenie należności na raty w oparciu o przepis art. 320 k.p.c. powinno uwzględniać interes obu stron. Pozwani winni byli liczyć się z obowiązkiem

zapłaty zachowków co najmniej od dnia doręczenia im wezwania do zapłaty z dnia 19 listopada 2012 r. Pozwani w żaden sposób nie uzasadnili jakie szczególne okoliczności miałyby uzasadnić zastosowanie art. 320 k.p.c.

Roszczenie o zapłatę zachowku jest świadczeniem nieterminowym, a zatem staje się wymagalne wskutek wezwania (art. 455 k.c.). Biorąc pod uwagę żądanie dotyczące odsetek (tj. od dnia wniesienia pozwu – 1 grudnia 2012 roku) oraz wezwanie do zapłaty z dnia 19 listopada 2012 roku z terminem zapłaty upływającym w dniu 30 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo co do żądania odsetek.

W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., rozdzielając stosunkowo je pomiędzy stronami stosownie do wyniku postępowania. Powodowie przegrali proces w 48 %, zaś pozwani w 52 % i w takim zakresie powinni ponieść koszty procesu. Do kosztów postępowania poniesionych przez powodów należały 3.387 zł opłata sądowa od pozwu, 3.600 zł wynagrodzenie pełnomocnika powodów, 2024,09 zł tytułem wynagrodzenia biegłych, 51 zł opłata skarbową od pełnomocnictw od powodów. Pozwanych ponieśli następujące koszty: 3.600 zł wynagrodzenie pełnomocnika pozwanych, 4.045,09 zł wynagrodzenie biegłych. Łącznie koszty poniesione przez obie strony stanowią kwotę 16.707,18 zł. Pozwani winni więc zwrócić powodom kwotę 1.042,66 zł.

Powódka A. G. (2) uiściła zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłych w łącznej kwocie 4.000 zł. Z tego wykorzystana została kwota 2.024,09 zł, pozostała część zaliczek należało zwrócić powódce.

Apelację od przedmiotowego wyroku wywiedli pozwani. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucili naruszenie przepisów prawa procesowego tj.

- art.320 zd.1 k.p.c. poprzez jego bezzasadne niezastosowanie w sytuacji uzasadniającej rozłożenie zasądzonej należności na raty z uwagi na trudną sytuację majątkową pozwanych,

- art.233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej i wybiórczej oceny dowodów z dokumentów w postaci rachunku za konsolację oraz rachunku za wykonanie liter nagrobnych i bezpodstawne przyjęcie, iż kwoty z nich wynikające, a związane z pochówkiem G. G. (3) nie mogą być zaliczone do długów spadkowych.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwani wnieśli o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanych na rzecz każdego z powodów kwoty 11287,36 zł oraz rozłożenie zasądzonych należności na 6 kwartalnych rat, z których pierwsza będzie płatna miesiąc po uprawomocnieniu się wyroku. Nadto wnieśli o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie solidarnie na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna jedynie w części.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia art.233 k.p.c., gdyż dopiero prawidłowo ustalony stan faktyczny może być podstawą stosowania norm prawa materialnego.

Dopuszczenie się obrazy art. 233 § 1 k.p.c. przez sąd może polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, zasadami nauki albo też na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważenia sprawy. W świetle utrwalonych poglądów judykatury i piśmiennictwa prawniczego, nie jest wystarczającym uzasadnieniem zarzutu naruszenia normy art. 233 § 1 k.p.c. przedstawienie przez stronę skarżącą własnej oceny dowodów i wyrażenie dezaprobaty dla oceny prezentowanej przez Sąd pierwszej instancji. Skarżący ma obowiązek wykazania naruszenia przez sąd paradygmatu oceny wynikającego z art. 233 § 1 k.p.c. (a zatem wykazania, że sąd a quo wywiódł z materiału procesowego wnioski sprzeczne z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego,

względnie pominął w swojej ocenie istotne dla rozstrzygnięcia wnioski wynikające z konkretnych dowodów - grupy dowodów). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu.

Dokonując oceny dowodu jaki pozwani zaofiarowali dla wykazania wysokości kosztów pogrzebu spadkodawcy G. G. (3) tj. kosztów wykonania liter nagrobnych, Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom z art.233 § 1 k.p.c. Złożony dokument prywatny stwierdza zapłatę kwoty 800 zł za wykucie liter. Nie wynika z niego kto dokonał zapłaty, jakiego dotyczy nagrobek, nie jest opatrzony żadną datą. Wbrew twierdzeniom apelacji pozwana A. G. (1) nie składała zeznań w sprawie. Na rozprawie w dniu 30 czerwca 2014 roku została informacyjnie wysłuchana, lecz jedynie na okoliczności związane z nakładami na nieruchomości, a nie kosztami pogrzebu. Na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015 roku pełnomocnik apelujących cofnął wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron.

Zasadnie natomiast podnoszą apelujący, że Sąd Rejonowy wadliwie uznał za nieudowodniony koszt konsolacji po pogrzebie G. G. (3). Dla wykazania poniesienia tego wydatku pozwani złożyli dokument prywatny, z którego wynika, że pozwana A. G. (1) uiszczała zaliczkę w wysokości 800 zł za konsolację w dniu 20 lipca 2011 roku, godz.14. Dokument nie stwierdza kogo dotyczy konsolacja, co odnotował Sąd Rejonowy, uznając, że nie jest to dowód wystarczający. Z oceną taką nie sposób się zgodzić. Jak wynika z pokwitowania pochówku G. G. (3) wystawionego przez kancelarię cmentarza, pochówek G. G. (3) odbył się w dniu 20 lipca 2011 roku o godz.13. Z zestawienia tego dokumentu oraz dowodu uiszczenia zaliczki za konsolację w kompleksie bankietowym D. A. można wyprowadzić logiczny wniosek, że konsolacja dotyczyła G. G. (3).

W konsekwencji wartość substratu zachowku po G. G. (3) podlega pomniejszeniu o kwotę 800 zł, zgodnie z art.922 § 3 k.c. i wynosi 85 955 zł. Zachówek należny każdemu z powodów po G. G. (3) wynosi zatem 7 162,91 zł. (Wysokość zachowku po L. G. ustalona przez Sąd Rejonowy pozostaje niezmienną.)

Z tego względu na podstawie art.386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił wyrok w pkt 1,2 i 3 przez obniżenie zasądzonych na rzecz każdego z powodów kwot do kwot po 11 754 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego całkowicie niezasadny okazał się zarzut naruszenia art.320 zd.1 k.p.c. przez jego niezastosowanie. Należy przy tym podkreślić, że w toku postępowania przez sądem I instancji pełnomocnik pozwanych zgłosił wniosek o rozłożenie pozwanym należności na 4 raty kwartalne. W ramach zarzutów i wniosków apelacyjnych został zgłoszony wniosek dalej idący – o rozłożenie należności na 6 rat kwartalnych.

Przepis art.320 k.p.c. stanowi, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Z treści przytoczonego uregulowania wynika, że jest ono stosowane przez sąd fakultatywnie (sąd może), który przez przyzmat okoliczności, na które powołuje się strona chcąc skorzystać z możliwości rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty (odroczenia terminu płatności), dokonuje oceny istnienia bądź nie przesłanki „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Utrwalony jest pogląd, że takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody.

Sąd Rejonowy trafnie uznał, że w realiach rozpoznawanej sprawy nie ma podstaw do uznania, by zachodziły podstawy do rozłożenia należności na raty. Pełnomocnik pozwanych zgłaszając wniosek o rozłożenie należności na raty nie wskazał na jakiegokolwiek okoliczności, który mogłyby uzasadniać jego uwzględnienie. W toku postępowania przed Sądem I instancji nie zostały także ujawnione żadne okoliczności dotyczące sytuacji majątkowej czy zdrowotnej pozwanych – w tym zakresie pozwani nie podnosili jakiegokolwiek twierdzeń. Pełnomocnik pozwanych dopiero w apelacji wskazał, że znajdują się oni w trudnej sytuacji, przy czym twierdzenia te nie zostały udowodnione. Wysokość emerytury A. G. (1) nie przesądza o jej sytuacji majątkowej i możliwości zapłaty zachowku. Dokument przedłożony

z apelacją dla wykazania zarobków M. G. (2) został sporządzony w języku obcym, a pozwani nie zaoferowali jego tłumaczenia. Nie może zatem stanowić wiarygodnego dowodu. Nadto także i w tym wypadku wysokość zarobków M. G. (2) nie przesądza o jego sytuacji majątkowej i możliwości dokonania jednorazowej spłaty. Twierdzenia o sytuacji J. M. pozostały całkowicie gołosłowne. W tym stanie rzeczy zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art.320 k.p.c. nie może się ostać.

Z tych względów w pozostałym zakresie Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art.385 k.p.c.

Ze względu na niewielki zakres dokonanej zmiany wyroku Sądu I instancji nie zachodziły podstawy do zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawartego w zaskarżonym wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art.391 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powodów została ustalona zgodnie z § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu (Dz.U.Nr 163 poz.1348 ze zm.).